

ΟΜΙΛΙΑ

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΔΕΥΤΕΡΑΝ ΠΡΟΣ

ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΝ ΤΟΥ ΠΑΥΛΟΥ.
ΤΗΝ ΑΝΑΓΙΝΩΣΚΟΜΕΝΗΝ ΤΗΙ ΔΕΚΑΤΗΙ ΟΓΔΟΗΙ ΚΥΡΙΑΚΗΙ.

ΤΟΣΑΙ εἰσὶν αἱ τῶν ἁγίων γραφῶν νομοθεσίαι περὶ τῆς ἐλεημοσύνης, ὥστε οὐδεὶς ποτε τῶν πιστῶν ἐδίστασεν, ὅτι θεοῦ νομοθεσία ἐστὶν ἡ ἐλεημοσύνη, ὅτι αὐτὴ ἐστὶν ἀρετὴ πολλὰ ἀρεστὴ εἰς τὸν θεόν, καὶ ὅτι δι' αὐτὴν λαμβάνομεν καὶ ἐν τῇ γῆ καὶ ἐν τῷ οὐρανῷ μεγάλας ἀνταποδόσεις· ἐκ τούτου, ἐξαίρουμένων μόνον τινῶν ἀνθρώπων, ἢ πολλὰ ἀσπλάγχων, ἢ καθ' ὑπερβολὴν φιλαργύρων, πάντες οἱ λοιποὶ, ἄλλος μὲν πολὺ, ἄλλος δὲ ὀλίγον, ἐλεοῦσι τοὺς πτωχοὺς. Ταῦτα βλέπων ὁ ἐχθρὸς τῆς ψυχῆς ἡμῶν, καὶ πεπληροφορημένος ὢν, ὅτι ἡ ἐλεημοσύνη φέρει πάντα τὰ ἀγαθὰ, καὶ πρόξενος γίνεται τῆς ἡμῶν σωτηρίας, φθονεῖ καὶ κατατήκεται· ὅθεν ἀγωνίζεται μὲν κατὰ πάντα τρόπον, ἵνα παντελῶς ἐμποδίσῃ τοὺς χριστιανοὺς ἀπὸ τοῦ ἔργου τῆς ἐλεημοσύνης, βλέπων δὲ, ὅτι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ματαιοῦνται οἱ τοιοῦτοι ἀγῶνες αὐτοῦ, καὶ ὅτι οἱ μὲν χριστιανοὶ ἐλεοῦσιν, αὐτὸς δὲ μένει κατησχυμμένος καὶ νεικημένος, τεχνεύεται ἄλλα τεχνάσματα δόλια καὶ πανούργα, ἵνα, ὅταν μὴ δυναθῆι ἐμποδίσαι ἐξ ὀλοκλήρου τῆς ἐλεημοσύνης τὴν μετάδοσιν, κἂν ἀρπάσῃ ἀπ' αὐτῆς τὴν εὐωδίαν τῆς

ἀρετῆς, καὶ γεμίσῃ αὐτὴν δυσωδίας καὶ ῥυπαρότητος.

Κλίσιν ἔχει πᾶς ἄνθρωπος εἰς τῆς φιλοδοξίας τὸ πάθος, τοῦτο δὲ τὸ πάθος πρῶτον τῶν ἄλλων ἐνεργεῖ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους· ἐκ τούτου βλέπομεν, ὅτι καὶ αὐτὰ τὰ νήπια τιμῶμενα μὲν, χαίρουσι· περιφρονούμενα δὲ, λυποῦνται· ἐπειδὴ δὲ πάντες τιμῶσι καὶ ἐπαινοῦσι τοὺς ἐλεήμονας, ὁ σατανᾶς ρίπτει τὰ βέλη αὐτοῦ εἰς τὸν νοῦν αὐτῶν, καὶ ἐξάπτει ἔνδον τῆς καρδίας αὐτῶν τῆς φιλοδοξίας τὸ πάθος· ἐκ τούτου τινὲς πλανώμενοι, ἐλεοῦσι τοὺς πτωχοὺς, ἵνα δοξασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· ἀλλὰ ταῦτα τὰ βέλη αὐτοῦ συνέτριψεν ὁ σωτὴρ τοῦ κόσμου διὰ τῆς ἐπουρανίου αὐτοῦ διδασκαλίας. « Προσέχετε, εἶπε, τὴν ἐλεημο- Mar: 9. 6. 1.
» σύνην ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἐμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων· εἰδὲ μήγε, μισθὸν οὐκ ἔχετε παρὰ τοῦ πατρὸς ὑμῶν τῷ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ». Ὁ δὲ θεόφρων Παῦλος διὰ τῆς διδασκαλίας, ἣν σήμερον ἠκούσαμεν, ἐφάνέρωσεν ἡμῖν ἐτι ἄλλας δύο δαμονικὰς παγίδας κατὰ τῶν ἐλεημόνων ἡτοιμασμένας, ἧγουν τὴν λύπην καὶ τὴν ἀνάγκην· ἔδειξε δὲ, διὰ τίνος τρόπου δυνάμεθα συντρίψαι αὐτάς, εἰπὼν·

2. Κορ. 9. ποιείτω ἐλεημοσύνην, « Ἐκαστος καθὼς » προαιρεῖται τῇ καρδίᾳ, μὴ ἐκ λύπης ἢ ἐξ ἀνάγκης· ἰλαρὸν γὰρ δότην ἀγαπᾷ ὁ θεός ».

Ὅταν βλέπῃς τὸν πτωχόν, καὶ στοχαζόμενος τὴν ἀνάγκην καὶ τὴν στενοχωρίαν αὐτοῦ, λυπῆσαι, λυπούμενος δὲ, βοηθεῖς αὐτῷ, ὅσον δύνασαι, τότε ἡ λύπη σου ἐστὶ θυγάτηρ τῆς ἀγάπης, ἐστὶν ἀρετὴ, εὐσπλαγχνία ἐστὶν, ὁμοία τῇ τοῦ Σαμαρείτου, ὅστις ἰδὼν τὸν περιπεσόντα εἰς τοὺς ληστὰς καὶ τετραυματισμένον, « Ἐσπλαγχνίσθη, καὶ » προσελθὼν, κατέδησε τὰ τραύματα αὐτοῦ, ἐπιχέων ἔλαιον καὶ οἶνον ». Οὐ περὶ ταύτης δὲ τῆς λύπης ἐλάλησεν ὁ θεῖος ἀπόστολος, ὅταν παρέδωκε τοὺς περὶ τῆς ἐλεημοσύνης κανόνας· διότι ἡ τοιαύτη λύπη ἐστὶν ἀγία καὶ σωτηριώδης· περὶ ἐκείνης δὲ τῆς λύπης εἶπε τὸ, « Μὴ ἐκ λύπης », ἥτις μολύνει τῆς ἐλεημοσύνης τὴν θυσίαν. Ἐλεεῖς ἐνίοτε τὸν πτωχὸν πλουσιοπαρόχως· ἐπειτα ὁ ἐχθρὸς σου φέρει εὐθύς εἰς τὸν νοῦν σου τοὺς λογισμοὺς τῆς πτωχείας, καὶ βάλλει εἰς τὴν καρδίαν σου τῆς πτωχικῆς κατασάσεως τοὺς φόβους· δὸς, λέγει σοι, σήμερον, καὶ δὸς αὔριον, καταντᾷς τέλος πάντων εἰς τὴν ἐσχάτην πτωχείαν· ἐκ τούτου μετανοεῖς διὰ τὴν δόσιν τῆς ἐλεημοσύνης σου, καὶ τόσον λυπεῖσαι, ὅτι ἔδωκας, ὥστε ἐὰν ἐλθῆεν ἡ ἐντροπὴ τοῦ κόσμου, ἐκινδύνευες ζητῆσαι, ἵνα ἐπιστρέψῃ σοι ὁ πτωχὸς ὅσα αὐτῷ ἔδωκας. Ταύτην τὴν λύπην ἐξώρισεν ὁ ἀπόστολος ἐκ τῆς ἐλεημοσύνης, ἐξώρισε δὲ αὐτήν, εἰπὼν, « Μὴ ἐκ λύπης », ἐπειδὴ ἡ τοιαύτη λύπη ἐστὶ γέννημα τῆς ἀπιστίας.

Ἐὰν ἐπίστευες, ὅτι, « Ὅλην τὴν ἡμέραν » ἐλεεῖ καὶ δανείζει ὁ δίκαιος, καὶ τὸ σπέρμα αὐτοῦ εἰς εὐλογίαν ἔσται »· ἐὰν ἐπίστευες, ὅτι « Δανείζει θεῷ ὁ ἐλεῶν πτωχόν, » κατὰ δὲ τὸ δόγμα αὐτοῦ ἀνταποδώσει αὐτῷ »· καὶ ὅτι οἱ ἐλεῶντες λαμβάνουσιν ἑκατονταπλάσια εἰς τὴν γῆν, καὶ βασιλείαν αἰώνιον εἰς τὸν οὐρανόν· οὐχὶ λύπη, ἀλλὰ χαρὰ μεγάλη σφόδρα ἤρχετο εἰς τὴν καρδίαν σου, ὅταν ἤλεεις τοὺς πτωχοὺς· ἐπειδὴ δὲ δισταζεις καὶ ὀλιγοπιστεῖς, διὰ τοῦτο λυπεῖσαι· ἡ δὲ τοιαύτη λύπη μαραίνει τὸ ἄνθος, καὶ σκωρπίζει τὴν εὐωδίαν, καὶ φθείρει τῆς ἐλεημοσύνης τὸ κάλλος καὶ τὴν λαμπρότητα. Ὅθεν ἀποστρέφει ἀπ' αὐτῆς ὁ θεὸς τὸ θεῖον αὐτοῦ πρόσωπον.

Ἄλλην δὲ παγίδα ἐτοιμάζει ὁ σατανᾶς τὴν ἀνάγκην, ἵνα δι' αὐτῆς παγιδεύσῃ τοὺς ἐλεοῦντας. Πολλάκις ἀναγκάζει ἡμᾶς, ἵνα ἐλεήσωμεν, ἢ ἐντροπή, πολλάκις δὲ ἢ ἐνόχλησις· ὅθεν ἄλλοτε μὲν ἐλεοῦμεν, ἵνα φύγωμεν τὴν ἐντροπὴν, τὴν προξενουμένην ἡμῖν ὑπὸ τοῦ προσώπου τοῦ ζητοῦντος τὴν ἐλεημοσύνην· ἄλλοτε δὲ, ἵνα ἐλευθερωθῶμεν ἀπὸ τῆς ἐνοχλήσεως τοῦ πτωχοῦ, ὅστις ζητεῖ καὶ κραυγάζει καὶ παρακαλεῖ. Ἡ τοιαύτη δὲ ἐλεημοσύνη οὐκ ἔστιν εὐπρόσδεκτος τῷ θεῷ· διότι, ὅταν ἐλεῶμεν ἀναγκάζομενοι ὑπὸ τῆς ἐντροπῆς, τότε ποιοῦμεν ἀδικίαν μεγάλην· καθότι εὐλαβοῦμεθα τὸ πρόσωπον τῶν ἀνθρώπων περισσότερον τοῦ προσώπου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ· ὅταν ἐρχεται ὁ πτωχὸς ἐνώπιόν σου, τότε ὁ Χριστὸς παρίσταται ἔμπροσθέν σου· ὅτι, δὲ δώσεις

Ψαλ. 36.
6.

Παροιμ.
19. 17.

Μαρκ. 10.
80.

Λουκ. 10.
33, 34.

Ματθ. 25.
40.

εἰς τὸν πτωχόν, δίδως αὐτὸ εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν. « Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε ». Ὄταν οὖν ποιῶμεν ἐλεημοσύνην οὐχὶ δι' ἀγάπην Χριστοῦ, ἀλλὰ διὰ τὴν ἐντροπὴν τῶν ἀνθρώπων τότε εὐλαβοῦμεθα τοὺς βλέποντας, ἢ ἀκούοντας, ἢ μεσιτεύοντας ἀνθρώπους περισσώτερον αὐτοῦ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἐλέπετε, πόσῃ ἀδικίᾳ ποιεῖ, ὅστις ἐλεεῖ ὑπὸ ἐντροπῆς βιαζόμενος. ὅταν δὲ ἐλεῶμεν, ἵνα ἐλευθερωθῶμεν ἀπὸ τῆς ἐνοχλήσεως τοῦ ὀπισθεν ἡμῶν κραυγάζοντος πτωχοῦ, τότε παραβαίνομεν τὴν ἐντολὴν τὴν δευτέραν, τουτέστιν, ἀγαπῶμεν ἑαυτοὺς περισσώτερον τοῦ πλησίον· διότι ἐλεοῦμεν αὐτὸν, οὐχ ἵνα θεραπεύσωμεν τὴν δυστυχίαν αὐτοῦ, ἀλλ' ἵνα ἀπαλλάξωμεν ἑαυτοὺς ἀπὸ τῆς ἐνοχλήσεως. Πῶς οὖν δύναται ἀρεστὴ εἶναι εἰς τὸν θεὸν ἡ ἐλεημοσύνη, ἡ μαινομένη ὑπὸ τῆς ἀδικίας, καὶ μολυνομένη διὰ τῆς παραβάσεως τῆς θείας αὐτοῦ ἐντολῆς· διὰ τοῦτον οὖν τὸν λόγον ἐνομοθέτησε ὁ θεηφόρος ἀπόστολος, ἵνα μὴ ἐξ ἀνάγκης ποιῶμεν ἐλεημοσύνην.

Ἄλλὰ διὰ τί, λέγεις, τόση λεπτολογία εἰς τῆς ἐλεημοσύνης τὸ ἔργον; Σκοπὸς τῆς ἐλεημοσύνης ἐστὶν ἡ παρηγορία καὶ ἡ κυβέρνησις τοῦ πτωχοῦ· ὅταν οὖν ἐγὼ δώσω ἐλεημοσύνην, καὶν διὰ ἐντροπὴν, καὶν διὰ τὴν ἀπαλλαγὴν τῆς ἐνοχλήσεως δώσω, καὶν λυπηθῶ κατὰ τὴν δόσιν, ὁ σκοπὸς τῆς ἐλεημοσύνης ἐπληρώθη· διότι ὁ πτωχὸς λαβὼν τὸ δοθὲν αὐτῷ, παρηγορεῖται, καὶ ἀπαντᾷ τὴν ἰδίαν ἀνάγκην. Τόση, καὶ ἐτι

πολλῷ περισσοτέρα ἀκριβολογία πρέπει εἰς τὸ ἔργον τῆς ἐλεημοσύνης· διότι ἡ ἐλεημοσύνη ἐστὶ δῶρον, ὑπὸ τοῦ θεοῦ ζητούμενον παρ' ἡμῶν, καὶ ἀρεστὸν εἰς αὐτὸν ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην θυσίαν. « Πορευθέντες δὲ, εἰ-
Ματθ. 9.
13.
πεν αὐτὸς, μάθετε, τί ἐστίν· ἔλεον θέλω, » καὶ οὐ θυσίαν ». Ἀληθῶς τοῦ θεοῦ εἰσι πάντα τὰ ἀγαθὰ, καὶ ὁ θεὸς ἔδωκεν ἡμῖν ὅσα ἔχομεν, καὶ οὐδὲ χρεῖαν ἔχει δώρου ὁ δοτὴρ τῶν δώρων· πλὴν διὰ τὴν ἄμετρον αὐτοῦ ἀγαθότητα καὶ φιλανθρωπίαν, εἴτι ἂν δώσωμεν τῶν πτωχῶν, λογίζεται αὐτὸ ὡς δῶρον ἐξ ἡμῶν πρὸς αὐτὸν προσφερόμενον· « Ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε, λέγει, ἐνὶ τού-
Ματθ. 25.
40.
των τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, » ἐμοὶ ἐποιήσατε ». Εἰπέ μοι οὖν, ὅταν μέλλης πρῶτα ἀγαγεῖν δῶρον εἰς τὸν ἐπίγειον βασιλέα, οὐ λεπτολογεῖς πρότερον καὶ τὴν ποσότητα, καὶ τὴν ποιότητα, καὶ τὴν τιμὴν τοῦ δώρου, καὶ τὸ σκεῦος, ἐν ᾧ βάλλεις αὐτὸ, καὶ τὸ ἔνδυμα, δι' οὗ μέλλεις ἐνδυθῆναι, ἵνα παρασταθῆς ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, ἢ λαμβάνεις ἀπλῶς καὶ ὡς ἔτυχεν, εἴτι ἂν τύχη ἔμπροσθέν σου, καὶ βαλὼν αὐτὸ εἰς ὅποιονδήποτε εὐτελὲς σκεῦος, ἔρχεσαι ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, ἄλυτος καὶ ῥε-
ρυπωμένος, καὶ ῥίπτεις αὐτὸ ἔμπροσθεν αὐτοῦ; Ἐὰν ποιήσης τὸ δεύτερον, οὐδεμία ἀμφιβολία ἐστίν, ὅτι ἀντὶ χάριτος καὶ ἐλέους εὐρίσκεις τὴν βασιλικὴν ὀργὴν καὶ ἀγανάκτησιν· ἔπειτα λέγεις, ὅτι διὰ τὸ δῶρον τὸ προσφερόμενον εἰς τὸν βασιλέα τὸν ἐπουράνιον, τὸν βασιλέα τῶν βασιλευόντων, καὶ κύριον τῶν κυριευόντων, τὸν δημιουρ-

γὸν καὶ ἐξουσιαστὴν πάσης τῆς ὁρατῆς καὶ ἀοράτου κτίσεως, περιττὴ ἐστὶν ἡ λεπτολογία;

Ἄλλ' ὁ σκοπὸς, λέγεις, τῆς ἐλεημοσύνης πληροῦται. Ποῖος σκοπός; Ὡς φαίνεται, οὐδὲ αὐτὸν τὸν πρῶτον καὶ κύριον καὶ καθ' αὐτὸ σκοπὸν τῆς ἐλεημοσύνης γινώσκεις· ὁ θεὸς οὐκ ἔχει χρείαν τῆς χειρὸς σου διὰ τὴν παρηγορίαν καὶ κυβέρνησιν τοῦ πτωχοῦ· διότι αὐτὸς ἀνοίγει τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ ἐμπιπλά « Πᾶν ζῶον εὐδοκίας ». Αὐτὸς παντοδύναμος ὢν καὶ παντεξούσιος, δύναται ἐν μιᾷ καιροῦ ἰσιγμῇ καταπλουτίσαι πάντας τοὺς πτωχοὺς· ὅθεν ὁ κύριος καὶ καθ' αὐτὸ σκοπὸς τῆς ἐλεημοσύνης οὐκ ἔστιν ἡ παρηγορία καὶ ἡ κυβέρνησις τῶν πτωχῶν, ἀλλ' ὁ προηγούμενος σκοπὸς αὐτῆς ἐστίν, ἵνα δι' αὐτῆς ἡμεῖς δείξαντες τὴν πρὸς τὸν θεὸν εὐγνωμοσύνην ἡμῶν, καὶ τὴν πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπην, καὶ τὴν πιστὴν καὶ φρόνιμον οἰκονομίαν τῶν ἀγαθῶν, ὧν ἔδωκεν ἡμῖν, κληρονομήσωμεν τὴν αἰώνιον τοῦ θεοῦ βασιλείαν· ἐπειδὴ δὲ καὶ ἡ εὐγνωμοσύνη, καὶ ἡ ἀγάπη, καὶ ἡ πιστὴ καὶ φρόνιμος οἰκονομία εἰσὶν ἔργα τῆς προαιρέσεως, διὰ τοῦτο εἶπεν ὁ θεσπέσιος Παῦλος, « Ἐκαστος καθὼς προαιρεῖται τῇ καρδίᾳ »· διὰ τοῦτο εἶπε « Μὴ ἐκ λύπης, ἢ ἐξ ἀνάγκης »· διὰ τοῦτο εἶπεν, « Ἰλαρὸν γὰρ δότην ἀγαπᾷ » ὁ θεός »

Πῶς οὖν ἐγὼ ἐκπληρῶ τῆς ἐλεημοσύνης τὸν σκοπὸν, ὅταν ἡ καρδία μου οὐκ ἔχη τῆς ἐλεημοσύνης τὴν προαίρεσιν, τουτέστιν, ὅταν οὐκ εὐσπλαγχνίζωμαι τὸν πτωχόν,

ἀλλ' ἀναγκάζωμαι ὑπὸ τῆς ἐντροπῆς, ἢ βιάζωμαι ὑπὸ τῆς ἐνοχλήσεως, ἵνα ἐλεήσω αὐτόν; Ἡ ἰλαρότης οὐδὲ εἰς τὴν χεῖρα ἰσάται, οὐδὲ εἰς τὸ δῶρον, ἀλλ' εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου κάθηται. Πῶς οὖν γίνομαι δότης ἰλαρὸς, ὅταν ἐλεῶ, καὶ λυποῦμαι διὰ τὴν δόσιν, ὅταν ἐλεῶ, καὶ ἀγανακτῶ διὰ τὴν βιάζουσάν με ἐντροπὴν ἢ ἐνόχλησιν; Ὁ θεὸς ἀγαπᾷ τὸν δότην τὸν ἰλαρόν· ὅταν δὲ ἐλεῶ, καὶ θλίβωμαι, ἐλεῶ, καὶ ὀργίζωμαι, τότε οὐκ εἰμὶ δότης ἰλαρὸς, ἀλλὰ δότης λυπηρὸς καὶ ὀργίλος. Ποία οὖν ἐλπίς, ὅτι ἐπιτυγχάνω τῆς ἀγάπης τοῦ θεοῦ πρὸς ἀνταπόδοσιν τοῦ δώρου μου; ποῖον δὲ ἐστὶ τὸ δῶρόν μου, ὅταν ἀντὶ τῆς ὠραιότητος τῆς εὐγνωμοσύνης ἐμφαίνῃ τὴν ἀσχημοσύνην τῆς ἀγνωμοσύνης μου, καὶ ἀντὶ τῆς εὐωδίας τῆς ἀγάπης καπνίζῃ τὸν καπνὸν τῆς σκληρότητός μου, καὶ ἀντὶ τῆς εὐπρεπειᾶς τῆς διακρίσεως παρῥησιαζῇ τὸ ἄπρεπον τῆς ἀδιακρισίας μου, καὶ ἀντὶ τοῦ φωτός τῆς ἰλαρότητος ἔχη τὸ σκότος τῆς λύπης μου καὶ τῆς ἀνάγκης, ἥτις ἐβίασέ με, ἵνα ἐλεήσω; Ὁ θεὸς θέλει τὰ πρὸς αὐτὸν προσφερόμενα ἄμωμα, ἢ γουν ἄμωμα, τέλεια, ἐκλεκτά. « Καὶ προσάξεις, εἶπεν, ἡ συναγωγὴ » μόσχον ἐκ βοῶν ἄμωμον ». Ὁ θεὸς θέλει, ἵνα μετὰ πολλῆς διακρίσεως προσφέρωμεν αὐτῷ τὰ δῶρα τῶν θυσιῶν ἡμῶν. « Καὶ » πᾶν δῶρον ὑμῶν ἀλλὶ ἀλισθήσεται ». Διὰ τοῦτο τὰ δῶρα τὰ μεμπτά καὶ ἀδιάκριτα οὐδὲ ἀρεστά εἰσιν εἰς αὐτόν, οὐδὲ εὐπρόσδεκτα.

Δύω ἀδελφοὶ τῶν ἐν τῷ κόσμῳ πρώτων

Φαλ. 144.
16.

Μου. 12.
42.

2. Κορ. 9.
7.

Δουκ. 4.
14.

Δουκ. 2.
13.

ἀνθρώπων, ὁ Κάιν καὶ ὁ Ἄβελ, προσέφερον τῷ θεῷ θυσίαν ἐκ τοῦ καρποῦ τῶν κόπων αὐτῶν· ὁ μὲν Κάιν, ὡς γεωργός, προσέφερεν αὐτῷ ἀπὸ τῶν καρπῶν τῆς γῆς· ὁ δὲ Ἄβελ, ὡς ποιμὴν προβάτων, προσέφερε πρόβατα ἐκ τῆς ποιμνῆς αὐτοῦ· ὁ δὲ θεὸς ἐπὶ μὲν τὸν Ἄβελ ἐπέβλεψεν ἰλέω ὄμματι, εὐαρεστηθεὶς ἐπὶ τοῖς δώροις τῆς θυσίας αὐτοῦ· τὸν δὲ Κάιν καὶ τὰς θυσίας αὐτοῦ παρέβλεψε·

Γεν. 4. 4. 5 « Καὶ ἐπεὶ δὲν ὁ θεὸς ἐπὶ Ἄβελ καὶ ἐπὶ τοῖς » δώροις αὐτοῦ· ἐπὶ δὲ Κάιν καὶ ἐπὶ ταῖς » θυσίαις αὐτοῦ οὐ προσέσχε ». Ἀλλὰ διὰ ποῖον λόγον; θυσία ἦν τοῦ Κάιν, καθὼς καὶ τοῦ Ἄβελ· ὁ Κάιν, ὡς γεωργός, εἶχε καρπούς· ὁ Ἄβελ, ὡς ποιμὴν, εἶχε πρόβατα· ἔθεν καθεὶς προσέφερε τῷ θεῷ ἐκείνο, ὅπερ εἶχε. Διατὶ οὖν ἡ μὲν θυσία τοῦ Κάιν ἀπρόσδεκτος, ἡ δὲ τοῦ Ἄβελ εὐπρόσδεκτος; Μήπως τὰ πρόβατα ἦσαν ἀρσστότερα εἰς τὸν θεὸν ὑπὲρ τοὺς καρπούς; Ἀλλὰ καὶ τὰ πρόβατα καὶ οἱ καρποὶ καὶ τὰ πάντα εἰσὶ τοῦ θεοῦ ποιήματα, καὶ εἰσὶ καλὰ λίαν.

Γεν. 1. 3 « Καὶ εἶδεν ὁ θεὸς τὰ πάντα, ὅσα ἐποίησε » καὶ ἰδοὺ καλὰ λίαν ». Μήπως χρεῖαν εἶχεν ὁ θεὸς τῶν προβάτων μᾶλλον, ἢ τῶν καρπῶν; Ἀλλὰ ποίαν χρεῖαν ἔχει ἐκεῖνος, οὐ « Ἐν » τῇ χειρὶ αὐτοῦ τὰ πέρατα τῆς γῆς καὶ » τὰ ὕψη τῶν ὀρέων ». Ἐκεῖνος, ὅστις ἐποίησε τὴν θάλασσαν, αἱ δὲ χεῖρες αὐτοῦ τὴν ξηρὰν ἐπλασαν; Τίς οὖν ὁ λόγος ταύτης τῆς ὑποδοχῆς καὶ ἀποστροφῆς; Τοῦ Ἄβελ ἡ θυσία εἶχε τὸ ἄλας τῆς διακρίσεως, ἡ δὲ θυσία τοῦ Κάιν ἦν ἀναλος, ἤγουν ἀδιάκριτος· ὁ

Γεν. 4. 4. Ἄβελ ἐξελέξατο « Ἀπὸ τῶν πρωτοτόκων

» τῶν προβάτων αὐτοῦ, καὶ ἀπὸ τῶν σεά- » των αὐτῶν », τουτέστι τὰ ἐκλεκτότερα, ὧν εἶχεν· ὁ δὲ Κάιν λαβῶν ἀδιακρίτως, ὡς ἔτυχε, τοὺς καρπούς τῆς γῆς, ἐτόλμησε προσαγαγεῖν αὐτοὺς τῷ θεῷ· καὶ οἱ δύο θυσίαν προσέφερον εἰς τὸν θεόν, ἀλλ' ὁ μὲν Ἄβελ μετὰ τῆς πρεπούσης διακρίσεως, ὁ δὲ Κάιν ἀδιακρίτως. Τοῦτο, ὅπερ λέγω, φανερόν ἐστιν ἐκ τῶν κατὰ τοῦ Κάιν ἐλεγ- κτικῶν λόγων τοῦ θεοῦ. « Οὐκ ἂν ὀρθῶς » προσενέγκης, εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ θεός, ὀρθῶς » δὲ μὴ διέλης, ἡμαρτες καὶ Κἂν καλῶς, λέγει, προσέφερες τὴν θυσίαν σου, καθότι πρὸς ἐμὲ αὐτὴν προσήγαγες, ὅμως ἡμαρτες, κα- θότι οὐ διεκρίνας, ὅποια ἦσαν τὰ προσφερό- μενα· ὀρθὸν τὸ δῶρόν σου, ὡς πρὸς ἐμὲ προσ- φερόμενον· ἀλλ' ἀδιάκριτον, καθὸ οὐκ ἐκλε- λεγμένον· διὰ τοῦτο οὐ δέχομαι αὐτό, ἀλλ' ἐπιστρέφω σοι τοῦτο εἰς τὰ ὀπίσω, ἔστω τὸ δῶρόν σου ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν σου. « Πρὸς σε » ἡ ἀποστροφή αὐτοῦ, καὶ σὺ ἄρξεις αὐτοῦ ».

Παράδειγμα τοῦτο φοβερόν διὰ τὸ ἔργον τῆς ἐλεημοσύνης· δῶρόν ἐστιν ἡ ἐλεημοσύνη σου, θυσία ἐστὶν ἡ ἐλεημοσύνη σου, τῷ θεῷ προσφερομένη· ἀλλ' ὅταν ἐλεῆς, οὐ καθὼς προαιρεῖται ἡ καρδία σου, ἀλλὰ καθὼς ἀναγκάζει σε ἡ ἐντροπή σου· ὅταν ἐλεῆς οὐχὶ μετὰ ἰλαρότητος καὶ χαρᾶς, ἀλλὰ μετὰ σκυθρωπότητος καὶ λύπης, τότε, κἂν ὀρθῶς προσφέρῃς, ἐπειδὴ ὅμως οὐκ ὀρθῶς διέλεις, ἤγουν οὐ διακρίνεις καλῶς τὰς περὶ τῆς ἐλεημοσύνης παραγγελίας τοῦ θεοῦ, ἀμαρτάνεις. Ἐλεημοσύνη ἐστὶν ἀλη- θῶς ἡ ἐλεημοσύνη σου, εἰς τὸν θεὸν ἀναφερο-

